

Sborník prací literární soutěže

Seifertův Žižkov

2016-2017

MĚSTSKÁ ČÁST

PRAHA 3

*Sborník prací literární soutěže
žáků 2. stupně základních škol*

Seifertův Žižkov

2016-2017

Milí čtenáři,

otevřeli jste sborník prací prózy a poezie autorů, kteří se svým věkem řadí mezi žáky 2. stupně základních škol. Jsem velmi potěšena, že se mezi dnešní mládeží našlo tolik zájemců o vlastní tvorbu. Chtělo to jistě i odvahu, chuť a odhodlání, protože téma nebylo jednoduché. Vždyť Jaroslav Seifert, žižkovský rodák, jehož dílo bylo námětem prací, je jediný český spisovatel, který kdy získal Nobelovu cenu za literaturu. Stal se tak vzorem pro možná začínající básníky a spisovatele.

Školní rok 2016–2017 se stal prvním ročníkem literární soutěže Seifertův Žižkov, kterou vyhlásila městská část Praha 3 s cílem vést žáky a studenty ve věku 10–16 let ke kreativnímu vyjádření svých názorů a pocitů formou psaného textu. Za připomenutí stojí i to, že si tímto způsobem připomínáme významnou osobnost českého literárního života.

Věřím, že i v následujících letech si tato soutěž najde své autory.

Přeji vám příjemné čtení.

Mgr. Jaroslava Suková
radní pro školství

1. místo

Pohled z okna

Tamara Čopová, 15 let, Praha 3

Ležím na lůžku v nemocnici. Je 5 hodin ráno. Chodit nemůžu, ani nemám kam, jsem přece v nemocnici, a tak přemýšlím, jak to všechno vlastně začalo. V ten na první pohled obyčejný den jsem nemohl tušit, že je to můj poslední den na nohou. Alespoň na několik dalších let, pokud ne do smrti. Ten den se všechno změnilo. Pamatuji si to dost jasně. Odcházel jsem z domu spolu se svou šestiletou sestřičkou Eliškou. Máma na mě ještě zakřičela: „*A dávejte pozor, Michale!*“ Jako by věděla, že se něco stane. „*Jasný!*“ zakřičel jsem a rozhodl se ještě vrátit a uklidnit ji objetím. Od tátovy autonehody, kterou nepřežil, se o nás bojí mnohem víc. Zemřel před pěti lety, bylo mi 13. Nesl jsem to těžce, ale uvědomil jsem si, že máma to nese hůř, a tak jsem jí začal pomáhat, jak se dalo. Měl jsem volno. V ulici, kde stálo i moje gymnázium, byl nějaký problém s vodou, proto nám dali týden volna. Každé ráno jsem odvedl Elišku do školy a pak jsem pomáhal mamce v práci.

V pátek jsme však zašli jen na roh naší ulice. „*Tak co? Těšíš se do školy?*“ ptal jsem se Elišky, když jsme stáli u přechodu. „*A víš, že už ani ne?*“ odpověděla. „*To tě to nějak rychle přešlo,*“ řekl jsem s úšklebkem. „*Zjistila jsem, že se ve škole nespí ani nehraje. Místo toho tam furt jenom počítáme a píšeme.*“ Pokračovali jsme na přechodu, když do nás vrazilo auto. Nechápu to! Dával jsem pozor! Ten pán nám zastavil! Tak proč se najednou to auto rozjelo?! Není to moje chyba, uklidňuju se. Uvnitř se však stále obviňuju. A nedá mi to spát až do 8 rána. V tom se Eliška probouzí. Poznám to, i když po té srážce oslepla. Neví se, jestli natrvalo. Snad ne. Je to poprvé, co se vzbudila po té nehodě. Poprvé po týdnu.

„*Míško, jsi tady?*“ tak mi říká. Chtěla udělat větší zdvořilost z oslovení Míšo a už mi to zůstalo. „*Ano?*“ zeptal jsem se. „*Proč je všude tma?*“ To mnou trhl. Nemohl jsem jí říct pravdu. Byla by z toho moc smutná. Nechci jí to říct. Musím si něco rychle vymyslet. Eliška je snílek, věřila by, i kdybych jí řekl, že vypnuli slunce. Ale to jí nemůžu udělat. „*Míško, slyšíš?! Proč je všude tma?*“ Musím jí říct pravdu, ale jak?! Konečně ze mě něco leze, jen nevím, jestli je to dobře. „*Víš... teď máš chvíli... vyplý očka.*“ „*Vyplý očka?*“ ptá se nechápavě. Já sám jsem nevěděl, co jsem to řekl za blbost. „*Jo. Po tý nehodě, co se nám stala, se tvoje očka lekly a teď chvíli nebudou fungovat.*“ „*A jak dlouho?*“ vypadá zklamaně. „*To nevím. Ani doktoři to ještě nevědí.*“ Chvilku přemýšlím a pak se mě zeptá: „*A tvoje očka jsou taky vyplý?*“ „*Ne, já mám vyplý nohy.*“ „*Takže nemůžeš chodit?*“ „*Správně. Nemůžu chodit.*“ Zase chvíli přemýšlím. „*A my jsme v nemocnici?*“ „*Ano, v nemocnici.*“ přitakal jsem.

„Jak to tady vypadá?“ „Jsme v pestře barevném pokoji. Na jedné stěně je krásná duha.“ Eliška maluje duhu. „A všechny princezny a postavičky z pohádek. Zeď za tebou je krásně žlutá jako sluníčko a jsou na ní zvířátka.“ Chtěla by se podívat, ale jen se pootočí a dotkne se zdi za sebou. Pokračuju dál: „Boční stěny jsou modré jako nebe a jsou tam obláčky.“ Usmívá se. „Máme tady okno, Míško?“ zeptala se mě. Tahle otázka mě překvapila, ale okno bylo hned vedle mého lůžka, tak jsem řekl: „Jo, hned vedle mě.“ „Co tam vidíš?“ vyptává se. „Co je venku? Svítí tam sluníčko? Jsou tam zvířátka nebo lidi?“ „Jsme blízko parku. Jsou tady lidi, zvířátka, děti, pejsci, ptáčkové. A ano, svítí sluníčko! I jezírko tam vidím.“ Už se usmívá od ucha k uchu. Chvilku je ticho. „Povídej. Máš hezký hlas,“ řekla pořád s úsměvem. „Dobře.“ Teď už mám obrovský úsměv na tváři i já. „Je tady muzikant jako já. Hraje na kytaru a děti a ptáčci si k němu sedají a poslouchají ho.“ „Rodiče ho taky poslouchají?“ „Ano, i rodiče.“ „Pak tam sedí holčička, která si čte, určitě nějakou pohádku. Děti si hrají a běhají. A teď všichni kolem toho muzikanta zpívají, asi hraje nějakou známou písničku.“ Nadšeně mě poslouchá. „Nedá se to okno otevřít?“ zeptá se. Chtěla by slyšet, jak zpívají. „Ne, bohužel nedá.“

Vtom vstoupí doktor se sestřičkou do místnosti, asi ranní prohlídka, jestli jsme v pořádku, a přinesl nám i snídani. „No, konečně jsi vzhůru!“ povídá lékař. „Už dlouho jsem si s tebou chtěl popovídat. Já jsem doktor Bruno Silver a budu tě chodit navštěvovat a snažit se tě co nejdříve vyléčit... Tak jak se máš?“ „Mám se asi dobře. Míška mi říkal, že se moje očka lekly a chvilku nebudou fungovat. Jak dlouho?“ odpovídá Eliška. Doktor vypadá překvapeně. Tolik slov od ní asi takhle po ránu najednou nečekal. Jedním okem koukne na mě. „Eliško, to ještě nevíme, protože jsi dlouho spinkala, nemohli jsme tě moc vyšetřit, ale teď už jsi vzhůru, a tak to můžeme zjistit, pokud nám trochu pomůžeš,“ říká doktor a kontroluje něco v zápisníku. „Dobře. My tě teď vezmeme na nějaká vyšetření, fajn? Pak se budeš moct nasnídat, ale vyšetření musíme udělat ještě před snídaní.“ Eliška přikyvuje. Lékař se obrací k sestře a nařizuje převoz na nějaké oddělení, kde ji vyšetří. Sestra přijíždí s vozíkem a veze Elišku pryč.

Doktor čeká, až odejdou, a jakmile jsou pryč, mluví ke mně: „Víš, že to nemusí být jen na chvíli.“ Mluví teď o Eliščině slepotě. „Vím,“ řeknu a otočím hlavu k oknu. „Dobře. Jak to jde u tebe?“ „No, moc dobře to nejde! Jak vidíte, pořád nemůžu JÍT!“ „Promiň, nedošlo mi to...“ odpoví s provinilým výrazem. Asi jsem byl trochu moc agresivní, ale naštvalo mě to. Dobře ví, že chodit nemůžu. Pořád se kouká do těch svých papírů, ale mluví ke mně: „Léky na bolest zabírají?“ „Jo,“ odpověděl jsem už klidněji. Dá mi ještě pár otázek, vyšetří mě a pak mi oznámí: „Fajn. Budeš chodit na rehabilitace tady v nemocnici. Každý den tě tam Katka, naše zdravotní sestra, odveze.“ „Dobře. Jestli mi to pomůže,“ odpovídám. Když se Eliška vrátila, nejdřív se nasnídala (musela jí však pomoci sestra) a pak mi vyprávěla, jak se měla a co všechno jí doktoři a sestřičky řekli a všechno, co se dělo. „Budeš mi ještě vyprávět, co je za oknem?“ zeptala se mě. „Jasný,“ usmál jsem se a zahleděl se do okna. „Teď se tady prochází dva kluci. Honí se. Asi hrajou na babu. Běhají kolem jezírka. Jeden dá druhému babu, ale ten druhý spadne do

jezířka.“ Zasměje se. „*Mají s sebou pejska a pejsek teď skočil za ním. Ten kluk nespádl moc daleko, jenom na kraj, ale ten pejsek kolem něj skáče a cáká všude vodu.*“ Eliška se směje, nejspíš si to dost reálně představuje. Jsem rád, že se směje. Povídám dál: „*A přichází dvojice. Žena a muž. Jsou velmi mladí. Ta slečna má v ruce kytičku.*“ Eliška mě přeruší, ale jenom velmi ospalým hláskem řekne: „*Asi jsou zamilovaní.*“ „*Ano, asi ano.*“ Pokračuji: „*Drží se za ruce. Jdou kolem toho jezírka a povídají si...*“ Všimnu si, že už spí. Až teď se podívám na dveře, kde stojí máma. Musela přijít, zatímco jsem se koukal do okna. „*Jak dlouho jsi tady?*“ zeptal jsem se s malinkým úsměvem. „*Od pejska, který cáká vodu,*“ odpověděla a jemně se zachichotala. „*Víš už něco víc?*“ kouknu směrem k Elišce. Úsměv z tváře jí zmizel. „*Není to moc dobré.*“ „*Takže?*“ Chci vědět víc. Šeptáme, abychom ji nevzbudili. „*No, po dnešních vyšetřeních to spíše vypadá na trvalé následky, ale pořád toho moc nevědí. Dobré je, že je vzhůru.*“ Sedá si vedle mě. Zahledí se do okna a na chvíli se zamračí. Podívá se na mě a potom na Elišku. Usmívá se. Hladí mě po ruce a já usínám.

Další měsíc je skoro každý den to samý. Spím jen málo, ale už mnohem víc než před Eliščiným prvním probuzením. Naše Příběhy z okna se staly rutinou. Vždy chvíli ráno a pak po obědě nebo večer. Po doktorově ranní návštěvě Elišku vždycky někam odvezou na nějaké vyšetření a mě zase na rehabilitace. Po obědě si povídáme. Většinou první mluví Eliška o tom, jaké vyšetření dnes měla a jak se jmenoval doktor a sestra a co tam dělala atd. Já jí pak řeknu pár vět o rehabilitaci, nechci ji tím moc zatěžovat. Nebudu lhát, bolí to hrozně. Ona se na to ale stále ptá, tak jí musím vždy něco říct. A pak přijde na náš druhý pohled z okna. Potom přijde mamka, povídá si s Eliškou, dokud neusne, a pak se mnou, co má nového a jak to bude dál. Eliščin stav se však vůbec nezlepšuje a to nám dělá starosti. Jí ale zjevně ne. Vypadá to, že už je s tím v pohodě.

Poslední den, kdy byla v nemocnici, mi řekla: „*Míško, víš, nejdřív mi to vadilo a pořád bych všechno ráda viděla, ale tvoje vyprávění je super a teď vím, že nepotřebuju svoje očička, abych mohla vidět,*“ a usmála se zase od ucha k uchu. Podíval jsem se na ni, pak na mamku a usmáli jsme se i my dva. Jakmile odešly, ocitl jsem se v obyčejném bílém nemocničním pokoji. Nenechte se zmást, nikam mě nepřevezení, jen už tady není Eliška. Přivází mi sem nového „spolubydlícího“. Sestra odchází a nechává nás tam samotné.

„*Ahoj, já jsem Matěj,*“ říká stále ležící na posteli. Může mu být kolem deseti. „*Ahoj, já jsem Michal,*“ představuji se. Matěj se zhluboka nadechl a říká: „*Je mi devět. Od hlavy dolů jsem ochrnutý. Menší nehoda.*“ Zjevně se mu o tom vůbec nechce mluvit. „*Tak to mě mrzí,*“ říkám, „*já mám ochrnutý jen nohy.*“ Chvilku si povídáme o rodině a všech možných věcech a pak se dostane na Elišku a povídání z okna: „*Mám sestřičku. Je jí šest a je slepá od té nehody, co se nám stala. Dneska ji propustili z nemocnice. Povídal jsem jí vždy, co se děje venku, a moc se jí to líbilo.*“ Ani nevím,

proč mu to říkám. „Já jsem měl doma velký okno a furt jsem se z něj díval. Bylo to fajn...“ na chvíli se odmlčí, ale pak pokračuje: „Podívej... bude to znít možná divně, ale... nemohl bys mi taky říkat, co se tam děje?“ „Jasný,“ říkám, „proč ... proč ne.“

Zadívám se do okna, do kterého se dívám každý den už něco přes měsíc, a přestože tam pořád vidím osamělou houpačku, jeden strom, bezdomovce, který žebra o peníze, a velkou zelenou kaluž, začínám povídat o velkém zeleném sluncem prosvíceném parku plném stromů, s dětmi, co se smějou a běhají, muzikantem, který hraje na kytaru, a s nádherným jezírkem, kolem kterého se procházejí zamilované dvojice.

2. místo

Kytička fialek

Klára Kovářová, 15 let, Rokycany

Šly jsme parkem, obě dvě jsme se smály. Vedla jsem ji domů ze školky, když tu najednou jsem ji nikde neviděla, prostě zmizela. Hrály jsme tuhle hru často, ona se schovala a já ji hledala, ale vždy mi to řekla. Teď ne. „Lauro, kde jsi?“ volám. „No tak! Odpověz!“ naléhám, avšak bez odezvy. Vjel do mě nával panické hrůzy. Já během několika vteřin ztratím svoji malou sestru. Rozhlížím se, ale nikde ji nevidím. „Klárko, pojď sem,“ ozve se.

Spadl mi kámen ze srdce. Byla to ona. Seděla u malého chomáčku květinek, několikrát si k nim i přivoněla.

„Co je to za kytičky?“ Bylo na ní vidět, že se jí líbí.

„Fialky,“ odpověděla jsem bleskurychle. Jako malá jsem je milovala, takový malý první chomáček jara. Ještě chvíli si je prohlížela, pak jednu utrhla. Celé jsem to sledovala. Všimla si toho a nasadila výraz, kterým jako by se ptala: „Nevadí to, ne?“ Jen jsem se usmála. Vzala jsem ji za ruku a šly jsme pomalu domů. O té fialce pak básnila celé dny, někdy už to nešlo ani poslouchat. Ještě horší to však bylo, když ten jeden kvítek uvadl. Ukápla slzička a fialka se musela dát do její oblíbené knížky pohádek.

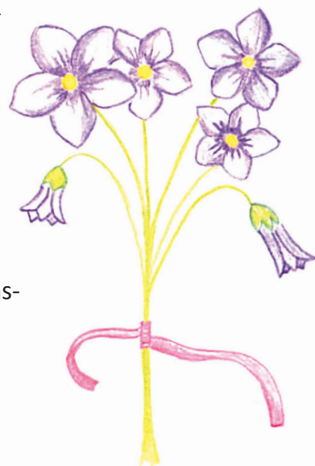
Pár dní nato měla narozeniny, a tak jsem si řekla, že jí udělám radost. Snad tam ty fialky ještě budou.

Přišel den D. Ještě za šera jsem si to namířila do parku. Až tam jsem si všimla, že v noci stačil napadnout sních. Takový ten poslední, mokrý, těžký. Ztuhlými prsty rozhrabávám tenkou vrstvu sněhu a sláva! Fialky. Jedna, druhá, za chvíli mám drobnou kytičku v hrsti. Doma jsem ji převázala růžovou stužkou, tu má moje malá sestřička nejraději. Teď rychle připravit snídani do postele a...

„Všechno nejlepší!“ Kakaa si ani nevšimla, ale za tu mlas-kavou pusou jí budu nosit kytičku každý rok.

První jarní kytičku.

Kytičku fialek.

3. místo

Poslání rukou Venušiných

Barbora Škampová, 16 let, Horšovský Týn

*Dobrodruh liknavý
usedl na břehu
a vlně vypráví
marnost svých příběhů;*

Přesně v tu chvíli. Ve chvíli, kdy se slova dotkla papíru. Ve chvíli, kdy jsem položila ruce na klaviaturu. Ruce bílé a ledově chladné jako mrtvé. Klávesy mi splývaly v jeden rozmazaný obraz, ale i přesto jsem dokázala rozeznat černou od bílé a bílou od černé. Dýchala jsem mělce a přerývaně a moje srdce bušilo tak rychle. Prsty jsem jemně přejela po lesklém povrchu kláves a křečovitě je položila do naučené pozice, aby hrály každý tón přesně tak, jak jsem jim poručila.

*vždyť je to jediné
hrst větru na dlani,
zmar perel ve víně,
strach z neumírání.*

Každá část mého těla se třásla a já upírala pohled na malé kostnaté dlaně, které mi patřily. Vypadaly tak bezmocně. Věděla jsem, že když začnu hrát, už je nezastavím. Že jsou teď vším. Veškerým časem stráveným u obrovského dřevěného křídla, které řeklo všechno, když jsem zrovna nechtěla mluvit. Nesmím mít strach. Víím, co chci říct. Nechám struny, ať vypráví. Ať řeknou všechno to, co jsem neřekla. Ať se chvějí každým pohybem klávesy, každým ladným zvednutím zápěstí, každým dotykem mých prstů. Ať to řeknou, když já mlčím.

*Ale to není
pravé jeho poslání.*

Cítím, jak jsou mé tóny jistější. Zavřela jsem oči a nechala se unést někam daleko. Představila jsem si, že jsem zavřená uvnitř klavíru a poslouchám se. Rozhlédla jsem se kolem sebe. Viděla jsem jen matné stíny strun a pohyby kladívek, která do nich postupně jedno za druhým narážela. Stíny se mi míhaly po tváři a já je nepřestávala s údivem pozorovat.

*Když kohout kokrhá
a rosa zazebe,
květ růže otrhá,
hovoře pro sebe:
jak je to surové,*

*rvát růži ubohou,
plátky jsou růžové
jak nehty u nohou.*

Každý tón mi hlasitě narážel do uší a já nevědomky přivřela oči. Tohle je přesně to, co musím. Vyjádřit a předávat pocity, které nejdou pojmenovat. Kterými oplývám a neumím je popsat ani rozeznat. Jsou malými částmi mě a vím, že je umím jen hrát. Představuji si je jako myšlenky. Každá si našla své místo a tam tiše vyčkává, až se bude moci zrcadlit v notách. Když moje prsty prudkými úhozy hlasitě oponují těm slabým, je to jen skrytý vztek, který jsem někdy cítila. Když přijde kontrastní část skladby, ta něžná a jemná, zavírám oči a vybavím si přesně takové myšlenky.

*Ale to není
pravé jeho poslání.*

Mé prsty se chvějí spolu s klaviérem. Zapomínám dýchat. Už nemám žádný strach. Všechno je to uvnitř mě a nemusím se bát. Mohu se na sebe spolehnout. Patříme k sobě. Já a hudba. Já ji tvořím a ona mě respektuje. Koutky mých rtů se zvedají a já se usmívám. Stisknu poslední klávesu.

*Však vidět krásy zrod,
oplakat její zmar
a u tekoucích vod
vyčkat květ nových jar,*

Prsty sklouznou po povrchu klaviatury a já ladně zvedám ruce. Položím si je do klína a zvednu hlavu. Je to za mnou. Stoupnu si a v hlavě mi víří tolik rozdílných myšlenek, že si nejsem jistá, co si vůbec myslím. Chci si myslet, že jsem byla dobrá. Že si zasloužím alespoň malé uznání.

*jež znovu ohluší
to věčné váhání,
Miloské Venuši
dát hlavu do dlaní.*

Zahledím se do hledišť, ale nic nevidím. Do očí mi svítí tolik světla. Sálem se rozlehne hlasitý potlesk. Srdce se mi znovu hlasitě rozbuší, ale já ho nechci slyšet. Chci poslouchat tohle. Někde tam daleko je člověk, který mě k tomu všemu přivedl a vedl mě dál. Cítím, jak je vedle mě a tiskne mé tváře ve svých dlaních. A je snad pyšný a spokojený, stejně jako já. Protože já jsem spokojená.

*Ach běda, to je
pravé jeho poslání.*

A já to vím. Víím, že tohle je moje poslání.

3. místo

Rozhovor s Jaroslavem Seifertem

Vojtěch Černý, 13 let, Praha 3

Pane Jaroslave Seiferte, prý velmi dobře slyšíte?

*Slyším to, co jiní neslyší,
bosé nohy chodit po plyši.*

Pane Jaroslave Seiferte, jste stále zamilovaný?

*Snad ještě jednou mě poblázní polibek: jak plamen v lucerně neochotně se zachvějí,
až se mé tváře dotkne.*

Pane Jaroslave Seiferte, chodil jste rád do školy?

*Latinu měl jsem ve škole rád.
Četli jsme Vergilia.
V hlavě mi zvonily rytmy
římských básníků.
Začal jsem také psát verše.
Chodil jsem a zpíval.
Potichu a špatně.*

*Matematiku jsem nenáviděl.
Když jsme musili psát kompozici,
měl jsem strach
a v noci jsem se převaloval
z boku na bok.*

Pane Jaroslave Seiferte, bavilo vás malovat?

*Kolikrát jsem zatoužil být malířem.
Být malířem,
malovat ženy krásné jako obloha!
A zatím do pozdního stáří
zápasím se slovy.*

Pane Jaroslave Seiferte, měl jste rád Prahu?

*Prahu jsem celý život miloval,
jako ji milovali
všichni naši básníci,
možná že ještě víc,
protože jsem býval nešťastný.*

Pane Jaroslave Seiferte, bojíte se smrti?

*Nejen půvabným herečkám,
i mně se špatně stárne.
Děsím se bezmoci
a mám strach z loučení.*

Chtěla bych být kolibříkem

Kateřina Beránková, 16 let, Starý Plzenec

Život je příliš dlouhý, a přec krátký,
pln radosti a štěstí, ale vratký,
pln všedních dobrodružství, ale křehký,
snad shodneme se – život není lehký.
Chtěla bych být kolibříkem – jen si létat po kvítí,
neslýchat ty nudné řeči – kdy že v hlavě se mi rozsvítí...
Být malá a drobná,
být na všechny hodná,
volná jako vítr, barevná jak duha,
rozradostnit okolí, štěstí býti sluha,
sladké jíst, pít – nepřibrat.
Co víc bych si mohla přát?
Chtěla bych být kolibříkem krásným jako růže...
Chtěla bych být mnohou věcí, co však s tím kdo zmůže?

Loučení

David Csorgei, 11 let, Ostrava-Poruba

Máma konečně našetřila a odvážíla se sama s námi jet poprvé k moři. Letiště, letadlo, všechno nás bavilo, prostě jiná země. Přiletěli jsme pozdě večer, ale máma nám slíbila, že nás hned ráno vezme k moři.

Ráno mrholilo, ale máma to, co slíbí, tak vždy splní. Tak jsme oblékli mikiny, tepláky a bundy, vydali se k moři. Vyhrnuli jsme si tepláky nad kolena a procházeli pobřežím. Moře bylo ledové, ale úžasné.

Za dva dny se konečně objevilo slunce. Poprvé jsme se koupali v moři, zahrabávali se do teplého písku, stavěli hrady a chytali vlny.

Týden uběhl a dovolená nám končila. Den odjezdu byl smutný. Naposled jsme se šli projít k moři, chytit poslední vlny, nastavit tvář teplému větru a slunci. Viděl jsem, jak je máma smutná. Kdo ví, kdy se k moři zase podíváme.

Tohle loučení není zase tak špatné. Budeme zase zažívat nové a jiné věci. Kdybych v té době znal báseň od Seiferta, tak bych mamce, když se smutně dívala k moři, řekl: „Setři si slzy a usměj se uplakanýma očima. Každého dne se něco počíná, něco překrásného se počíná.“

Hrací skříňka

Adriana Škvrnová, 12 let, Ostrava-Poruba

Kačka byla malá holka, která měla ráda hračky. Nejvíc ze všech měla ráda hrací skříňku. Když byla malé miminko, maminka jí vždycky pouštěla hrací skříňku na uklidnění. Kačka se vždy zaposlouchala a pak přestala plakat. Když byla větší, pouštěla si ji sama pro zábavu. Jako školačka měla svůj rituál. Když přišla ze školy domů, vždy si chvíli s hrací skříňkou hrála.

A ten den měla zlobivou. Pořád skákala na posteli. Vzala si hrací skříňku a zase s ní skákala po posteli. Najednou jí skříňka vylétla z ruky a spadla na tvrdou zem. Kačka hned seskočila z postele, otevřela hrací skříňku, ale ta hrát nezačala.

„Mamí, mamí!“ volala.

„Co je, Kačenko?“ ptala se maminka, která hned přišla.

„Mami, hrací skříňka nehraje,“ plakala.

„Kači, nespadla na zem?“

„Ne, určitě ne, mami.“

„Jó, Kačenko, obávám se, že už to nepůjde opravit. Ta hrací skříňka je moc stará.“

„Ale mami, s čím si teď budu hrát?“

„Kačenko, vždyť máš spoustu jiných krásných hraček. Co třeba panenka Alenka?“

Kačka chodila z pokoje do pokoje. Za týden už byla hrozně nešťastná.

„Mami, já jsem hrozně ráda, že už jsi doma. Já se hrozně moc nudím.“

„Tady máš svou hrací skříňku,“ řekla maminka, když přišla z práce. Chtěla dcerku trochu potrestat, a tak řekla: „Dědeček se ji snažil opravit, ale nešlo to.“

Kačka začala plakat a omylem zmáčkla tlačítko, kterým se skříňka otevírala. Skříňka se otevřela a začala hrát.

„Kačenko, setři si slzy a usměj se uplakanýma očima.“ Holčička si setřela slzy, objala maminku a řekla: „Víš, mami, já jsem s tou skříňkou skákala na posteli a ona mi spadla na zem.“

„Já jsem si to myslela“ řekla maminka. „Teď už to nevadí, ale příště to třeba opravit opravdu nepůjde.“ A Kačenko si se svou hrací skříňkou pak hrála tak hezky, že si s ní hrály i její děti.

Loučení s létem

Adéla Dragonová, 11 let, Ostrava-Poruba

Venku voní letní kvítí,
sluníčko hřeje a silně svítí.
Dny jsou dlouhé moc
a krátká je letní noc.

Nekonči, léto, prosím!
Já volám o pomoc,
v srdci tě nosím,
zůstaň tu ještě chvíli, prosím moc.

Až skončíš, tak podzim přijde
a sluníčko pozdě vyjde.
Ale podzim to určitě barevný bude
a trochu času na zimu zbude.

Každého dne se něco počíná,
ať je venku jaro, léto, podzim či zima.
Já se však na to dívám svýma očima.
Končí léto, mého smutku příčina.

Domov

Viktorie Randáková, 11 let, Ostrava-Poruba

Věčně se vracíme domů
po škole i po práci.
S jedničkou i s dodělanou prací
se vracíme domů.

Domů se vracíme
s radostí i se smutkem.
Ale doma je tam,
kde to máme nejraději.

Domov je místo,
kde plno lásky je.
Kde pohladí mamčiná ruka něžná,
když tobě do pláče je.

Domov je rodina má jediná.

Radost z maličkostí

Sabrina Činčuráková, 14 let, Praha 3

Podívala jsem se z okna. Zahlédla jsem západ slunce, ptáky a údolí, které vedlo do lesa.

Venku si hrály děti, které byly šťastné. Pak jsem ale uviděla, jak jedno dítě upadlo a pak s brekem chtělo utéct. Byla to zrzavá holčička s drdolem a mašličkou. Měla na sobě červenobílé puntíkaté šatičky.

Kluci a ostatní holčičky na ni křičeli: „Agátko, vrať se!“

Plačící holčička nereagovala, sedla si na zem a nejprve je ignorovala, alespoň to tak vypadalo. Děti si kolem ní sedly a snažily se Agátku utěšovat. „Ale já nechtěl, promiň!“

Slyšela jsem mírný křik: „Ne, je to jen tvoje vina! Teď mě bolí kolínko,“ promluvila ufňukaná holka.

Na mých rtech se objevil mírný úsměv. Malá holka byla roztomilá. „A já to řeknu tátovi a mamince!“ řekl brýlatý kluk v modrém triku a teplácích.

Pamatuju si, že jako dítě jsem byla taky ufňukaná, ubrečená a rozmazlená. Najednou se kluk, který holčičku asi shodil na zem, postavil a někam odběhl.

„Kam šel?“ zeptala se jiná dívka, starší, vyšší.

Po pár minutách se vrátil. Postavil se před Agátku a něco schovával za zády.

„Promiň!“ omluvil se klučina Agátce a vytáhl malou kytičku lučního kvítí.

Malá holčička se na něho koukla, usmála se a objala ho. To mi vykouzlilo úsměv na tváři. Dávno jsem něco tak hezkého neviděla. „Mládeži, domů!“ zaslechla jsem asi jejich maminku. Děti se za hlasem otočily a se smíchem a radostně se rozběhly pryč. Když zapadlo slunce, zavřela jsem okno a šla s úsměvem spát. Někdy se koukat z okna opravdu vyplatí.

Starý muž a loutky

Karolína Kateřina Pilátová, 13 let, Praha 3

Jirka Šalamoun z Kouřimské ulice měl vždycky rád loutky. Už od dětství měl doma loutkové divadlo. A loutek také spousty. Většinou to byly jen asi osmnáct centimetrů vysoké marionetky zavěšené na drátě.

Ale dvě z nich ne. Ty byly za nitky zavěšeny na vahadélkách: Kašpárek a (to byla Jirkova největší chloubka) velký zelený drak.

Jirka taky odebíral časopis Loutkář, ve kterém nejednou otiskli plány jevištěátka, které se Jirka pokoušel napodobit. Poté, co se do tvorby zapojila i teta Tonča, Jirka se sám pustil do výroby nábytečku.

Teta Tonča Cabálková byla totiž vyučená v Mnichově dámskou krejčovou. Dokonce si v Praze otevřela dámský salón. Byla svobodná a k Šalamounovým chodila pravidelně na nedělní obědy. Jirkovi šla na loutky slušivé šatičky, které se dokonce daly měnit.

Jirkova záliba v loutkovém divadle ho provázela, kudy chodil. Jednou se na loutky vyptával u pokladny svého oblíbeného starožitnictví, na rohu Celetné ulice. Pokladní mu však připomněla, že soukromé podnikání (včetně obchodu s loutkami) je v rozporu s nařízením. Jednou, když byl Jirka znovu v tom starožitnictví, přistoupil k pokladně nějaký starý muž a nabízel loutky k prodeji. Ale odmítli ho. Jirka vyběhl z obchodu a u Prašné brány toho muže dostihl. „Pane, promiňte, slyšel jsem, že chcete prodat nějaké loutky. Já bych o to měl zájem.“ To bylo samozřejmě taky proti nařízením, ale ten muž byl rád, že někoho zaujal. Řekl Jirkovi, ať v domluvenou dobu přijde k nim domů a ať se na ně podívá. Jeho rodina bydlela hned pod pevností Vyšehradu.

Když se Jirka vyšplhal až k jeho domu, jen tak tak popadal dech. Dostalo se mu vřelého přivítání a po krátkém rozhovoru ho ten muž dovedl do obývacího a otevřel kanape. Jirka si své loutky schovával právě do kanape, aby mu je nezabavili. Tak tento muž jich měl plné kanape. A ty loutky – to byl skvost. A některé byly až půl metru dlouhé. To byla krása. Jirka na to vyvaloval oči. „Já si také schovávám loutky do kanape!“ Starý muž se usmál. „Je to docela oblíbené místo ke schovávání takových věcí.“ „Já jsem si myslel, že jsem jediný široko daleko, koho zajímá loutkové divadlo.“

Jirka se na toho muže podíval a zjistil, že se mu v očích třepotá jiskřička. „Lidé rychle zapomněli na to, jak bylo loutkové divadlo kdysi nezbytné. Ti, kteří zachovávají jeho kouzlo, než lidé procitnou – jako jsme třeba já a ty –, jsou na světě hodně potřeba.“

Závan dětství

Marek Veverka, 16 let, Čelákovice

Tolik vět,
tolik veršů, krásných slov,
jablek pět
z klína — skromný filosof
a velký básník
ladně verš si sprádá,
co cizopasník
sladce nahlodává,
v trávě spadlé jablko:
kutálí se daleko.

Voní křehce,
má miliony chutí,
verš Seifertův studí,
když zní lehce,
pár slov v recitaci,
na jazyku měkký mráz,
to vždy bystrozrací
naježí svůj zrak i sluch
a neunikne žádná vzpomínka,
jenom příběhů ten ruch,
co vypráví nám dvěma maminka.

Můj erb

Hartin Hubar, 16 let, Vážany

Listoví mužičci lipoví
nám prozradí podstatu mléka a lidí
a v tom všeobecném šumění zdá se
že při osvěžující smrtonosné spáse
dívám se do minulosti
vidím že svět je ve válce
a okusuji kosti

Až umřu svět se bude měnit dál
Až jednou zůstane jen pouhá stopa siločar
jejichž osy protnou se
a zabijí se když sebe dotknou se

Vrávorám a hledám způsob jak dál
Přemýšlím i ve spánku nad tím
jestlipak ještě spíš
nebo už jíš
nebo právě pleníš spíž

Přiletí ostříž
v očích má mříž
nad čím právě přemýšlíš?
Přijdi za mnou
ke mně
do mě
dokud pro Tebe žiji
vždyť já Tě tak miluji!
Miluji Tvou dlaň
když házíš peníze pro vojsko
do kašny pro štěstí
Házíš je z dlaně do dlaně
Zašustí knižní listí
když čítáme si v čítance
Nanic jsou tance
Ty jsi za mě v bance
stejně nezaplatila ten dluh po mé matce
co po ní zůstal

Ona se zadlužila
abych mohl jít na studia
A žila tak krátce

Řekl bych o Tobě matce
že rád jsem Tě měl
Můj život potemněl
nebo ne?
Ve vzpomínkách však znovu hlásí se
Když jsem se s Tebou bavil
v Asii někdo někoho zabil
Když dostal první ránu z revolveru
zvolal asi to nepřežiju
Dostal jsem od Tebe čokoládu
a přestal nadávat na vládu

Polož svoji krásnou hlavu na mou lím
chci vidět Tvé oči zezadu
chci vidět Tvé uši zblízka
chci něžně pohladit Tvé vlasy ještě dneska
když jsi tak hezká
Chomáč Tvých vlasů chci ustříhnout
a nacpat do fajfky

a naložit do láku
a otevřít je ve vánočním dárku
a vykouřit je dýmkou míru
tu dýmku bych si koupil na inzerát na míru
líbal bych Tě na náměstí Míru
dochucoval bych jimi vařené maso místo bobkového listu
zatápěl bych jimi místo otýpky
a pak bych si v tom ohni ohříval hlavu
abych snad zapomněl
proč svět oněměl
Zacpával bych si jimi uši
až zase budu slyšet kočičí pláč
Utíral bych jimi Tvého domu zaprášený práh
Propůjč mi své vlasy
ať s nimi můžu popsat všechny krásné světa hlasy
Nalepil bych si ty Tvoje vlasy na čelo
to aby každý viděl
jak moc mi na Tobě záleželo
Ty vlasy namočil bych do vody
do svěcené vody i vody dešťové
i do temperových barev
a napsal bych Tvoje jméno
na kozí struk
Abych vždy když budu dojit,
mohl vidět Tvoje jméno
A v mléku abys byla obsažena ty
Ty jsi ten erb nad vraty
Kopyta koní která nejsou okovaná
Stejně mně jsi neznámá

Múza

Marek Veverka, 16 let, Čelákovice

Znám bledé tříštění vět o zrádné perly
jazyka,
jenž chrabře vyniká v blouznění těl.
Ty hrubé kapénky slin, ty, které nežli
z úst bodře vytrysknou hořkou svou běl,
zrcadlově vyleští každou lidskou myšlenku,
z níž vzejde krásný plod básnických děl;
takto básník vyhlíží nedochvilnou milenku:
svaly v ruce skřípou teskné melodie,
inkoust již vře modrou párou,
na jazyku tíše po-po poesie,
jazyky však v nitru chladnou.

Píseň o dešti

Michal Wojnar, 14 let, Karviná

„Až ustane, chci říci někomu, s nímž pod střechou jsme trpělivě stáli, že ještě chvíli prší ze stromů a ještě dlouho teče z katedrál.“ Poslední slova Seifertovy básně mě dojala. Venku prší. Tak tedy musím sedět doma. Až teď jsem si plně uvědomil, že toto je pro mne s největší pravděpodobností poslední déšť v mé vlasti. Po nedávné sovětské invazi komunisté utužili svůj teror a mí rodiče se dostali do jejich hledáčku. Proto jsme se rozhodli, že emigrujeme. Kvůli dešti se nemohu rozloučit s přáteli tak, jak bych chtěl, a tak hledám útěchu v knihách, které nemůžeme vzít všechny. A tak jsem tu našel Seifertovu Píseň o dešti. A až ta mi plně připomenula, že toto je poslední déšť. Je to škoda, že musíme odjet. Necháváme tu přátele, zbytek rodiny, spoustu věcí. V tom knihu.

Zeptal jsem se rodičů, zda se někdy vrátíme. Řekli mi, že pokud by moc komunistů oslábla, možná by to zvážili. Ale vzhledem k okolnostem to tak nevypadá. A tak se v cizině zdržíme hodně dlouhou dobu. S největší pravděpodobností se sem už nikdy nevrátím.

O 21 let později

Tak jsem se vrátil do dnes již svobodného Československa. Rodiče zůstali v Americe, protože říkali, že na takové cesty jsou už příliš staří. Předtím jsme bydleli ve Studánce, vesničce poblíž Tachova. Tak jsem se tam byl podívat. Náš dům tam nestál. Nebylo po něm ani památky. Začal jsem se procházet po okolí. Nikoho jsem tam nepoznal a téměř nikdo nepoznal mě. Jen naše bývalá sousedka, toho dne již dvaosmdesátiletá paní Horáková si na mne pamatovala. Řekla mi, že den po našem odjezdu komunisté ohlásili, že jsme zrádci. Takže zbořili dům, majetek vyvlastnili. Pak mi sdělila horší zprávu. Tetu Mírku, starší sestru mého otce, zbavili práce učitelky a poslali ji do továrny na mýdlo. Prarodičům snižovali důchod až na téměř úplnou nulu. Dědeček z matčiny strany zemřel v roce 1978, babička dnes žije v domě důchodců v Tachově. Dědeček z otcovy strany zemřel ještě před rokem 1968 a babička prý zemřela před pár měsíci a je pochována na hřbitově v její rodné Litovli. Zeptal jsem se paní Horákové, zda neví, kde bych mohl najít některé z našich věcí. Odpověděla, že většina je nenávratně pryč, ale něco pro mě má. Tak jsem za ní šel. Počkal jsem přede dveřmi. Vrátila se se dvěma věcmi: knížkou a pohlednicí. Řekla, že to komunisté vyhodili a ona to pak sebrala. Tak jsem poděkoval a odešel. Sednul jsem si na lavičku na návsí a prohlídl si obě věci. Pohlednice byla z roku 1965, kdy mi ji poslal kamarád z dovolené v Českém ráji. Ale knížka mě úplně překvapila. Byla to Seifertova Píseň o dešti. Ta samá, kterou jsem četl toho deštivého dne před odjezdem. To mě dojala. Zavzpomínal jsem si. Na přátele, na staré časy tady v Československu. Ano, zůstanu tady. Toto je můj domov. Sem patří.

O dva roky později

Tak jsem tu začal nový život. Po prvních krušných měsících strávených u známých jsem se vzpamatoval. Mám nový dům, jezdím za babičkou, a co je nejdůležitější, oženil jsem se s mou dětskou láskou Irenou. Dojždím do Tachova do práce, mám slušný plat. Jsem rád, že tu jsem. Setkávám se se starými i novými přáteli. A taky hodně čtu. Knihovnu mám rozsáhlou, sestavenou hlavně z knížek, co se mi podařilo získat zpět. Zaměřuju se na Jaroslava Seiferta, objevil jsem vášeň v čtení jeho knih. Vždyť je to náš jediný držitel Nobelovy ceny za literaturu. Ale čestné místo má hlavně moje Píseň o dešti, která mi připomněla, kde je můj domov.

Moje maminka

Eliška Borecká, 13 let, Praha 3

Moje maminka je úplně nejlepší maminkou na světě. Jmenuje se Anna, narodila se 2. června 1983 a je jí 33 let a je znamením Blíženec. Prožívám s ní a vždy budu prožívat, celý svůj život.

Maminka je vysoká a má krátké melírované vlasy a potůčkově modré oči. Nenosi náušnice, i přes to, že má dírký v uších. Se smíchem tvrdí to, že pokud by si vzala náušnice, vypadala by jak Klinger ze seriálu MASH. Ale já si to nemyslím. Má bílé zuby a velkou červenou pusou. Když se směje, zdobí ji dólíčky ve tvářích a moc jí to sluší. V pase je hubená, ale má trošku větší zadeček. Sama o sobě tvrdí, že jí stačí, když se na rohlík podívá, a hned přibere. Chodí ale často cvičit a kvůli tomu, že má cukrovku 1. typu, začala i pravidelně zdravě jíst a pít. Váží si každého krásného dne, říká, že nikdy nevíte, zda to není ten poslední.

Je hodně upovídaná a to mám zřejmě po ní. Vždycky myslela a stále myslí na ostatní, a nejen za to ji mám strašně ráda. Když se s ní pohádám, usmíříme se velmi rychle. Moc se mi na ní líbí to, že jí můžu říct cokoli a také si s ní můžu o čemkoli popovídat.

Má staršího bratra Vaška, který uměl písmenka dřív, než se naučil chodit. Jako mladší sestra Vaška štípala, kousala a pošťuchovala ho. Babička, její maminka, ráda vypráví, že Vaškovi často říkala: „Oplatí jí to!“ Vašek na to řekl: „Ale ona je tak malá...“

Maminka je zdravotní sestřičkou a pracuje u praktického lékaře, ale také v IKEMu. Práce ji velmi baví a já se od ní naučila například mamce píchnout injekci, změřit jí cukr, ale také už poznám, jestli má maminka nízký cukr, nebo vysoký cukr.

Ráda vaří, chodí na výlety, sportuje a má moc ráda jídlo. Nosí spíše kalhoty, ale když ji přinutím, oblékne si i sukni. S tátou se poznali na karaoke, kde spolu zpívali. Dokáže si ze všeho udělat legraci a za to ji obdivuji. Někdy si říkám, jaké by to bylo, kdybych ji neměla, ale jsem strašně ráda, že ji mám, a nikdy bych ji za nic nevyměnila.

P. S.: Mami, mám Tě ráda...

Sny versus život

Kateřina Beránková, 16 let, Starý Plzenec

Až svět se zpomalí
a zklidní se tep,
tvůj život zoufalý,
srdce jak střep.

Až zavřeš oči, něco si přej,
s nadějí nikdy nepřestávej.
Pegase osedlej, leť neznámo kam,
sbohem dej všem svým obavám!
Můžeš být tím, kým skutečně jsi,
veškerá selhání odpustit si.
Ve snu tě přijmou i s tvojí divností,
potíže nemusí dělat ti starosti.

Pokud máš odvahu, můžeš snít navždy,
stačí se dopustit sebevraždy.

Ale co přijde pak, zůstanou sny?
Neskončím navždycky uprostřed tmy?
Když není to skutečné, co je to pak?

Já chci bojovat,
nevzdat se,
vždyť baví mě žít!
Po náročném
zápase
i v realitě šťastná být...

Nevázat se „normalitou“, být volná jako pták...

Jaroslav Seifert

Valentina Voráčová, 16 let, Praha 9

Při jízdě tramvají Seifertovou ulicí dívám se z okénka a říkám si, kdo to vlastně byl Jaroslav Seifert, co přinesl této krásné zemi – české vlasti?

Jedu dál s hlavou opřenou o zápleť, stále dívám se z okénka jedoucí tramvaje: Co ho neustále inspirovalo k jeho tak vyjímajícím se dílům a proč zrovna Žižkov? Na své otázky jsem hledala odpovědi.

Jaroslav Seifert, narozen (23. 9. 1901) do chudých poměrů na Žižkově v Bořivojově ulici s otcem socialistou a matkou zbožnou katoličkou, se několikrát stěhoval do různých podnájmů na Žižkově.

Studoval na c. k. vyšším gymnáziu a později jako žák gymnázia na Vinohradech, kde patřil mezi úspěšnější a bystřejší žáky, ale studium nedokončil pro vysokou a neomluvenou absenci. Svůj čas věnoval mnoha dělnickým demonstracím, putování po Praze a horlivé četbě.

V roce 1919 mu vyšly jeho první básně v novinách a časopisech.

Roku 1921 v jeho 20 letech vyšla jeho první básnická sbírka – Město v slzách, kde vyjadřoval svou touhu po spravedlnosti a šťastném životě dělnické třídy.

Stal se přispěvatelem komunistického listu Rudé právo do roku 1929, poté byl ze strany vyloučen za podepsání Manifestu protestujícího proti bolševizaci. Do rozporů s komunisty se tak dostával opakovaně až do konce svého života.

Hlavním představitelem československých uměleckých průkopníků se Seifert stal již ve 20. letech.

Patřil též od roku založení (5. 10. 1920) do skupiny mladých českých umělců – nazývané Devětsil. Ovšem také z jeho průkopnických, avantgardních experimentů byl vyloučen.

Ve svých 27 letech si vzal za ženu Marii Ulrichovou – úřednici zemské správy, se kterou měl dvě děti, Janu a Jaroslava.

Během války Jaroslav Seifert pracoval jako redaktor v Národní práci. Vychází další sbírka, Přilba hlíny, ve které vyjadřuje svůj odpor proti fašismu.

V roce 1966 byl jmenován národním umělcem. V roce 1969 byl zvolen předsedou Svazu českých spisovatelů, který po roce zanikl. Pro svá díla kritizující nový režim a své politické postoje byl nucen stáhnout se do ústraní.

A roku 1976 patřil mezi signatáře Charty 77, což byla neformální iniciativa kritizující politickou a státní moc za nedodržování lidských a občanských práv.

Dcera Jana za Jaroslava Seiferta převzala roku 1986 Nobelovu cenu za literaturu, kvůli zdravotním problémům svého otce.

Jaroslav Seifert, český básník, spisovatel, novinář a překladatel, ten, jenž byl neustále vybaven perem, inkoustem a papírem, umírá 10. 1. 1986.

Seifertova díla jako u mnoha autorů ovlivnilo tehdejší dění roku 1938, jako např. mnichovská dohoda nebo mobilizace.

V předchozí tvorbě vyznačující se pravidelnými verši Jaroslav Seifert pokračuje po roce 1945 s tematikou domova, dětství, lásky a lyrickou zpěvností.

Po pauze kvůli těžké chorobě se Seifert v 60. letech vrací k tvorbě, která se již nevyznačuje pravidelnými verši, ale verši volnými, ubylo poetizmu, upustil od témat, jako je láska, dětství atd., a nyní jsou jeho motivy viděny skrz „černé zrcadlo smrti“. V dílech se objevuje smrt, umírání, choroby a utrpení. Často psal v citátech, jako např. „život je někdy až mrazivě holý“.

V 70.–80. letech po zásazích cenzury a bez pozornosti kritiky vycházejí jeho díla z nakladatelství opožděně. Až po udělení Nobelovy ceny se Seifert vrací ke své bývalé technice psaní s kladnými motivy a své verše věnuje svým zesnulým přátelům a láskám, mezi něž patřila i Praha...

Citáty Jaroslava Seiferta:

„Je-li štěstí žít, snad také není bez užitku sáhnout si na svou smrt.“

„Každá veselá láska je smutná, neboť láska je jako celý svět – je sice hořká, ale sladce chutná.“

„Láska však, zdá se, je smrt v krásné masce.“

„Ženy jsou běloučký cukr v tom hořkém kafi života.“

„Kdo hledá, bývá očekáván. Kdo čeká, je jen nalezen.“

Nejvíce mě z děl Jaroslava Seiferta zaujala kniha Maminka. Nejsou tam jen básně o jeho matce, ba naopak. Ale mně se především líbí básně s tematikou stejnojmenné

knihy. Jaroslav v knize vypráví o svém dětství, o svém domově a o mamince, které nosí květiny apod. Je to vcelku roztomilé a mně se nejvíce líbí tato báseň:

Kytička fialek

Podruhé nesmíš utrácet,
prozrad' mi, kolikpak stála?
A těch pár maminčiných vět
znal jsem už téměř nazpaměť.
Šetřila vždycky z mála.

K holiči radši měl bys jít.
To znám již, teď možná dodá:
Zítra budeš chtít na sešit,
a kde mám na to všechno vzít,
krejcaru je dnes škoda!

Jen násilím ji vtiskl jsem
ten modrý chomáček jara.
Když splácela mi polibkem,
zaševelilo jejím rtem:
Synáčku, už jsem stará.

Rok co rok se tak zlobila,
později míň už sice.
Když vázičku si rozbila,
dávala kvítka spanilá
do sklenky od hořčice.

Tak dnes, když jedu Seifertovou ulicí, mám opět opřenou hlavu, dívajíc se stále z toho okénka, a hluboko uvnitř se mi promítá celý jeho život před očima.

Babiččina truhla

Tereza Krocová, 14 let, Rokycany

„Dobrý den, vážení hosté, všechny vás srdečně vítám v Babiččině údolí. Jmenuju se Tereza a budu vás provázet příběhem malé Barunky a její babičky.

Jestli jste viděli film Babička, jistě si pamatujete malé roubené stavení, které se právě nachází před vámi. A jak jistě víte, své dětství zde prožila i Barunka Panklová, později velice známá spisovatelka Božena Němcová, spolu se svojí babičkou Magdalénou Novotnou. Právě té později věnovala Božena Němcová knihu Babička.

A nyní můžeme vstoupit do babiččina království. Prosím, pojďte dál. Nacházíme se v místnosti, kde po dobu svého působení na Starém bělidle babička bydlela. Hned u dveří vás může zaujmout krásně vyřezávaná truhla, ve které babička uschovala své vzpomínky na mládí. O této truhle dokonce pan Seifert napsal báseň Babiččina truhla. Dovolte mi malé recitační vystoupení.

To bylo barev na té truhle,
růžičky, srdce, ptáček tuhle.
A děti všechny dokola,
jak na drůbež když zavolá.
Babičko, prosím, otevři ji.

Nečekej však na odpověď.
Dětem je těžko vyhovět!
Otvírajíc ty skryté divy,
babička hnedle vypráví,
zatím co prstík zvědavý
vztahuje chlapec žádostivý.

Kam dříve však jen pohlédnouti
na víku obrázky jsou z pouti,
a starodávně všechno voní.
I v přítruhlíčku u stěny
je schován sáček plátěný.“

„Paní průvodkyně, co v tom sáčku voní?“

„Vy jste ale zvědaví, malí návštěvníci. Dobře, tak já vám to tedy prozradím. Sem do toho sáčku si babička schovávala bylinky, kterými potom léčila leckteré nemoci na těle i na duši. Pro její pomoc a radu chodily Kristla, nešťastná Viktorka i komtesa

Hortensie ze zámku. Dokonce samotná paní kněžna z tohoto panství ráda babičku navštěvovala a poslouchala její vyprávění. A jak vzpomínala Božena Němcová, i jí babička dobrou radou pomohla.

Tak vidíte, stačilo jenom otevřít truhlu vzpomínek, jako to udělal pan Seifert.

Milé děti, i vaše babičky mají svá tajemství, některá vám prozradí, jiná si nechávají pro sebe jako drahocenné vzpomínky.

A tady přes židli jsou položeny fěrtošek a čepec pevný. Kdo ví, jaké části oblečení se v dobách babičky takto jmenovaly? Prozradily by vám to ilustrace Mikoláše Alše právě k básni Babiččina truhla. A prosím, zde v předsálí si můžete prohlédnouti různá vydání Babičky s ilustracemi nejznámějších českých malířů a grafiků. Ano, takhle vypadalo oblečení vašich prababiček.

Nyní vyjdeme všichni ven a naše putování babiččíným životem zakončíme u Viktorčína splavu. Znáte někdo příběh nešťastné Viktorky?”

Spolu zvládneme cokoliv

Klára Krautwurstová, 16 let, Škvorec

Už od svého útlého dětství jsem nebyl moc komunikativní člověk. Raději jsem se potuloval ve své fantazii a až do svých dvanácti let jsem se bavil jen s mou o rok mladší sestrou Lucinkou.

Pokud šlo o mé zbývající členy rodiny, měl jsem už jenom matku, otce a prarodiče z matčiny strany. Tatínkovi rodiče zemřeli dva roky před začátkem první světové války a zároveň tak dva roky před mým narozením. Maminka a tatínek od mojí maminky žili v Německu. Nikdy jsem je nepoznal osobně, jen přes dopisy.

Můj otec odešel do války šest měsíců předtím, než jsem se narodil. Podle toho, co mi o něm vždy vyprávěla matka, jsem ho nikdy nepoznal takového, jaký doopravdy byl. Válka si na něm vybrala svou daň. Když se o čtyři roky později vrátil domů, zbyla z něj jen skořápka toho, kým dříve býval.

Ztratil práci, začal pít a rodinu musela živit matka. V té době jsem si myslel, že mě už v životě nic horšího nepotká.

I přes naši těžkou životní situaci jsme ale měli něco, o čem si mnozí mohli nechat jen zdát. Jeden druhého. Ať už se dělo cokoliv, mohl jsem si být jistý, že tady pro mě moje sestra a má matka vždy budou. Matka mi dala dětství, které mi mohl kdejaký bohatý floutek závidět, a má sestra byla tou nejlepší kamarádkou a oporou, kterou jsem si mohl přát.

...

V mých dvanácti letech se ale něco změnilo. V té době jsem si to nechtěl připustit, ale vztah, který jsem se svojí sestrou vybudoval, se začal otřásat v základech. Našla si totiž kamarádky a já najednou začal být na druhém místě. A pak postupně na třetím, jak začaly kamarádky přibývat. Tak to šlo dál, dokud si na mě skoro už ani nevzpomněla.

Cítil jsem se neskutečně zrazený. Copak pro ni ty roky, co jsme spolu prožili, nic neznamenaly? Opravdu se celé naše dětství ztratilo v pouhém měsíci? Odpověď byla bolestivá a jednoslovná. Ano.

Její zrada na mě měla takový dopad, že jsem si zjistil, kde jedna z jejích kamarádek bydlí, a rozhodl se, že jí do okna hodím kámen.

Bydlela také na Malé Straně, jen o pár domů vedle. Věděl jsem, že to nemůžu udělat

za bílého dne, a tak jsem se v půl deváté, když už byla tma, vykradl z našeho domu a zamířil k jejímu. Po cestě jsem sebral kámen velký jako moje pěst a postavil se pod okno, o kterém jsem věděl, že je její.

Stál jsem tam a napůl doufal, že někdo půjde kolem a já budu muset odejít. Ale ani moje dobrá výchova, kterou mi matka vštěpovala, nemohla překřičet tu zášť, kterou jsem cítil vůči té holce, která mi sebrala jediného kamaráda, kterého jsem měl.

A tak jsem napráhl ruku a chystal se kámen mrštit do okna.

„Tohle bych nedělal,“ ozvalo se za mnou a já se tak leknul, až mi kámen vypadl z ruky. „Takovým způsobem bys tam ten kámen nedohodil.“

Otočil jsem se a hleděl tváří v tvář klukovi. Nemohl být o moc starší než já. Hnědé kudrnaté vlasy mu padaly do čela a čokoládové oči mě s pobavením pozorovaly.

„Navíc si nejsem jistý, jestli tam ten kámen vlastně vůbec chceš hodit. Už dobrou čtvrt hodinu tady postáváš.“

Jak jsem mu měl odpovědět, když ani já sám jsem nevěděl, co vlastně chci udělat? Proto jsem si vybral nejjednodušší cestu a jen pokrčil ramený.

Kluk se zasmál a zavrtěl hlavou.

„To jsem si mohl myslet. Ale jestli chceš, tak tam ten kámen za tebe hodím.“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Ne. Hodím si ho tam sám,“ řekl jsem.

„Dobře. Tak mě ale aspoň nech, abych ti ukázal, jak se to správně dělá, dobře?“ Přikývl jsem a on mi začal radit, jak správně nasměrovat ruku a kolik síly použít, aby doletěl tak vysoko, jak měl. Po pár cvičných hodech jsem byl podle něj připraven.

Tak jsem se otočil k oknu, nasměroval kámen a dřív, než jsem si to stačil rozmyslet, jsem jím mrštil.

Sklo se roztříštilo, z pokoje se ozval výkřik a my jsme vzali nohy na ramena dřív, než se někdo stačil podívat z okna.

Když jsme doběhli na konec ulice, zastavili jsme se a zhluboka dýchali.

„Dobrá trefa,“ řekl zadýchaně ten kluk a usmál se na mě.

„Díky,“ odpověděl jsem, protože jsem netušil, co bych na to měl říct.

Jakmile jsme mohli normálně dýchat, napřáhl ke mně ruku. „Já jsem Petr, mimochodem.“

Chvilí jsem otálel, ale pak ruku přijal a stiskl ji. „Pavel,“ odpověděl jsem a oba jsme se usmáli.

V ten den jsem si našel kamaráda, který pro mě v mnoha ohledech znamenal víc než má vlastní rodina.

...

Roky ubíhaly, ale já s Petrem jsme zůstávali stejní. Jediné, co jsme už nedělali, bylo házení kamenů do oken.

Všechno šlo dobře do té doby, než se v roce 1933 stal muž jménem Adolf Hitler německým kancléřem. Bylo mi tehdy devatenáct let a Petrovi dvacet jedna. Díky matčinu příbuzenstvu v Německu jsme měli informace o všem, co se tam dělo hned z první ruky. Mí prarodiče byli nadšení, stejně jako celé Německo. Sliboval jim lepší budoucnost a ono to vycházelo.

Já osobně jsem z něj neměl dobrý pocit. Prohloubil se, když v roce 1935 vydal norimberské zákony a stoupal s postupem jeho moci, která byla den ode dne větší. Když pak o čtyři roky později napadl Polsko, můj názor se jenom potvrdil.

Nebyl jsem to ale já, o koho jsem se celé ty roky před tímto obával, i když bych měl. Byl to Petr. Pocházel z židovské rodiny a to, že byl hnědovlasý a hnědooký, tomu vůbec nepomáhalo.

Moje matka, která byla čistá árijka, ještě ke všemu Němka, se nemusela bát a sestra, jako by jí z oka vypadla. Já jsem se vyvedl po otci. Vypadal jsem jako Žid, ale nikdo z mé rodiny židovské příbuzné neměl. Ani to, že jsem uměl plynule mluvit německy, mi nemohlo pomoci.

Proto když byl vyhlášen protektorát Čechy a Morava, věděl jsem, že jsem ztracený. Stejně tak Petr.

Tu noc jsme seděli před jeho domem na Žižkově a přemýšleli, co s námi bude dál. Věděli jsme, že nás nečeká šťastný konec. Ani jeden z nás nic neříkal. Co taky? Na to nebyla slova.

Když se blížila jedna hodina ranní, zvedl jsem se k odchodu. Podíval jsem se na něj a než jsem stačil cokoliv říct, vrhl se na mě a pevně mě objal. Připadalo mi, že je to objetí na rozloučenou. Jako by vycítil, na co myslím, odstoupil a pevně mi chytil tvář do dlaní. „Tohle není loučení, rozumíš? Dneska se nevidíme naposledy. Spolu to překonáme. Všechno,“ řekl odhodlaně, ale na poslední slabice se mu zlomil hlas. Věděl jsem, že jestli otevřu pusu, tak se rozpláču, a tak jsem jen přikývl.

...

Když jsem se ten večer vrátil domů, matka mi řekla, že odjíždíme pryč. Nechápal jsem, co tím myslí. Kam pryč? Není kam utéct. A ani jeden z mých rodičů nebyl ve stavu, ve kterém by mohl cestovat.

Odpověděla, že odjíždím jen já a Lucinka. Nějaký její příbuzný nám pomůže se dostat do Francie a odtamtud pak do Velké Británie.

Myslel jsem, že žertuje. Nepřipadalo v úvahu, že bych někam odešel. Nejenže to nebylo možné, ale nemohl jsem ani pomyslet na to, že bych tady nechal Petra samotného. Slíbil jsem, že to spolu překonáme.

„Pokud nevezmeme i Petra, nikam se nehnu,“ řekl jsem, ale matka o tom nechtěla ani slyšet.

„Pavle, pro boha živého, já tě prosím. Odejdi odsud. Ještě máš šanci to zvládnout. Mám přátele, kteří vám pomohou se dostat pryč.“

„Když máš přátele, nebude problém vzít s sebou i Petra!“ vykřikl jsem našťavaně.

Ona ale jen zavrtěla hlavou. „To nejde.“

„V tom případě zůstávám tady. Není co řešit. Lucinka se může jít sbalit. Zvládne to beze mě.“

Co řekla matka potom, jsem se už nedozvěděl, protože jsem dostal něčím ránu zezadu do hlavy a svalil se na zem jako pytel brambor.

...

Později jsem se dozvěděl, že to byl otec, kdo mě omráčil. Ani jsem neměl sílu se na něj zlobit. Když jsem se probral, ležel jsem na zadním sedadle auta a mířil pryč z domoviny. Několikrát jsem se pokusil utéct, ale schytil jsem jen další ránu do hlavy a propadl se do bezvědomí. Matka se opravdu postarala o to, abych se za každou cenu dostal pryč.

Těch šest let, co trvala válka, bylo pro mě jedna velká šmouha. Všechno splývalo dohromady. Jediné, co mě zajímalo, byl Petr. Jestli je stále naživu, jestli se mu podařilo někde schovat, nebo skončil v koncentračním táboře. Na tu poslední možnost jsem ani nemyslel. Radši bych byl, kdyby byl mrtvý, než aby skončil na tom ohavném místě.

Proto, když mi prvního ledna 1942 přišel dopis od matky, složitě pašovaný až k nám, ve kterém bylo napsáno, že Petra odvedli spolu s jeho rodiči a mladším bratrem do koncentračního tábora, myslel jsem, že to nezvládnou. Netušil jsem, jak dlouho může válka trvat. Věděl jsem ale, že Petr bude bojovat za každou cenu a já musím taky. Musím to vydržet kvůli němu. Slíbili jsme si, že to překonáme. Všechno.

...

Hned po konci války jsem vyrazil zpátky hledat Petra. Nikdo mi neřekl, kam ho z tábora odvedli, když tábor osvobodili. Pokud ho vůbec někde odvedli a nenechali ho tam. Pokud byl vůbec naživu.

Nakonec jsem jej našel v mnichovské nemocnici. Od sestřičky jsem se dozvěděl, že byl jeden z mála lidí, které se jim po epidemii tyfu podařilo přivést živé. Řekla mi ale, že moc dlouho to nevydrží.

Vešel jsem do pokoje a postavu, která ležela na lůžku, jsem nepoznával. Myslel jsem si, že jsem si spletl pokoj. Ale když dotyčný otevřel oči, poznal jsem, že je to on. Tentokrát jsem se doopravdy rozplakal. Pomalu jsem došel až těsně k posteli a chytl ho za ruku. Byla tak hubená, že se v té mé skoro ztrácela. To mě přimělo plakat ještě víc. Chtěl jsem mu toho tolik říct. Chtěl jsem, aby věděl, jak moc mě to všechno mrzí. Jak moc jsem tady s ním chtěl být. Ale nemohl jsem. Pokaždé, když jsem otevřel pusu a chystal se promluvit, vylezl ze mě jen větší vzlyk než ten předešlý. Nejhorší bylo, že jsem viděl, že mě chápe. Že chápe, jak mě to všechno mrzí a že mi odpouští. Jenže já jsem si odpuštění nezasloužil. Nechal jsem na pospas smrti osobu, kterou jsem na světě miloval ze všeho nejvíc.

Ten den jsem si uvědomil, že ať už v následujících letech bude následovat cokoliv, zvládnou to kvůli němu. Budu bojovat proti komukoli, za svého kamaráda, který zemřel jen proto, že se někomu nelíbil jeho původ.

Hřbitovní vzpomínky

Klára Dohányosová, 14 let, Kounice

Dodnes si pamatuji ty večery, když jsem se svou milou procházel hřbitovem. Na jaře tam rozkvétaly fialky a kopretiny, aspoň trochu rozjasňovaly pochmurnou atmosféru tohoto místa. Zase na podzim vřes a listí připravovaly hřbitov na zimní spánek. Pořád si dokážu vybavit ten matný lesk nápisů a poslední paprsky, které prosvítají mezi stromy, ale také to přísné ticho, při němž se vám zastaví dech. Chodili jsme mezi hroby, pozorovali jsme, jak přibývají i ubývají, a sledovali jsme číslice i písmena. Někdy jsem přemýšlel nad tím, kdo ti lidé byli. Přemýšlel jsem o jejich minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Přemýšlel jsem, čím se mohli stát. Přemýšlel jsem o jejich smrti.

Smrt.

Smrt se drží společnosti už od počátku věků. Ona je naší podstatou, naším životem. Doprovází nás všude a vždy. Vlastně je to jediná věc, kterou můžete lidem věřit. Že umřou. Každým dnem, každou minutou, každou sekundou se smyčka u našeho krku utahuje a utahuje, až jednoho krásného dne nám kopnou do stoličky. Pamatujte, nezabije nás pád, ale přistání.

Courali jsme se uličkami křížů, občas ruku v ruce, občas ona s bílou kopretinou a já s modrým deštníkem. Některé kříže byly ledabyle stlučeny, jiné zas opakovaně přetírány. Nebylo to fér, každý z nás bez ohledu na pohlaví, náboženství či barvu pleti má právo na rovnocenný posmrtný život. Právě kolem nejhůře vypadajících obmotala má milá svůj růžový šátek. Pohled na ně byl vždycky zdrcující a ještě tížící vědomí, že jednou taky takhle skončím. Mlčeli jsme, vzdávali jsme tichou úctu padlým. Pak jsme si povídali, jenže ne o své lásce, jak bychom měli, ale o nich. O mrtvých. Vypadalo to, jako bychom zapomněli na to, že se máme rádi. Jindy jsme zas složili tichou modlitbu, pořád cítím mráz po zádech, když si na to vzpomenu.

Jak jsem vyslovoval ta svatá slova, kolem vzduch ztěžkl a ztmavl. Bylo to zvláště uklidňující, jako kdybychom po světě klusali jen já, moje milá a všichni mrtví okolo nás všech. V ten moment na mě dolehla váha celého měsíce, moje záda držela noční oblohu i s hvězdami. Ani nechci pomyslet na to, co by se stalo, kdybych to pustil, kdybych si odpočinul, musel jsem stát a držet i přes to, jak náročné to bylo. Nesměl jsem, voják nikdy nesmí. Kdybych to pustil, měsíc by zhasl, hvězdy též, rozkutálely by se mezi hroby, domy a stromy. Já jsem to však vydržel.

Všude kolem nás se udržovalo ticho, jenom občas zaskřehotal ptáček, či meluzína se protáhla. Mezi námi proplouvaly duše mrtvých, mohl jsem slyšet jejich nářek

a pláč. Jako by i ta kamenná socha naslouchala padlým a pomáhala jim od problémů. Nevnímal jsem naše kroky, kudy jdeme, ale hleděl jsem dovnitř do hrobek. Vždycky jsem doufal, že až si lehnu vedle nich, až přijde můj čas, že se dostanu před krásného anděla a on promluví k mé maličkosti líbezným hlasem:

„Pane plukovníku, je čas na vaše léky.“

Dopis J. Seifertovi

Daniel Peter, 16 let, Praha 3

Milý pane Seiferte,

jsem rád, že Vám mohu psát tyto řádky, i když vím, že si můj dopis už nepřečtete. Víím, jak moc jste měl rád Žižkov, místo Vašeho dětství, kterému jste věnoval poetickou sbírku Samá láska. I já mám Žižkov moc rád. Je to místo mého dětství, mládí, místo, kde mám rodinu a přátele.

Nechci Vás svým dopisem rozesmutnit, ale asi byste měl vědět, co všechno se změnilo, kolik malebných zákoutí zmizelo. Možná byste se ztratil, kdybyste se chtěl na Žižkov dostat tramvají nebo vlakem.

Po spodní části Koněvovy ulice nejedí tramvaje. Zrušili trať Malou a Velkou Hrabovku – z hlavního nádraží už sem nejedí vlak, ale podél této bývalé trati vede cyklostezka. Cyklostezka je trať pro moderní nadšence cyklistiky. Také výhled z vlaku na této trati se změnil, stojí zde armádní muzeum a pan Žižka nesedí na betonovém, ale na kovovém koni. Z nedaleké Palmovky vedou na Žižkov koleje přes vysoký most. V místě uhelných skladů stojí Nákladové nádraží Žižkov, které stavěli v roce 1932, kdy jste sice žil, ale už jste zde nebydlel. I toto nádraží chtějí nyní rušit a místo toho zde bude zřejmě zakomponována moderní obytná luxusní výstavba. Také zrušili průchod z Řehořovy do Husitské ulice.

V místě původního nevěstince v dolní části Koněvovy ulice je nyní půjčovna knih. Na Vápence se nevyrábí pálené vápno a místo továrny zde stojí podnik na výrobu cenných papírů. Ani srdce fotbalistů a fanoušků Viktorie Žižkov už nejásají, neboť mužstvo už není nejlepší v republice. V žádném domě není třeba kotelny, většinou už jsou všude ústřední topení, akumuláčky či vafky. V Mahlerových sadech stojí monumentální, obrovská, nepřehlédnutelná, kosmicky vypadající televizní věž. Plavci ze Žižkova si chodí zaplavat do Hotelu Olšanka, kde je vytápěný bazén. Z Habrové ulice zmizelo malebné jezírko. V květnaté Třešňovce nekvete třešně, ale stojí obrovské betonové nákupní středisko Kaufland. Je to takový nešvar moderní doby, zrušit zeleň a vybetonovat ji nákupním centrem. Na Chmelnici, kde bývalo pole, chodím do školy. I na Pražačce stojí od roku 1932 škola.

A na závěr, drahý pane Seiferte, si postesknu, že zmizela z našeho krásného kouta Prahy spousta slušných lidí a vytratilo se malebné kouzlo ducha Žižkova.

S pozdravem
Daniel Peter

Podzim

Anna Koťátková, 15 let, Praha 3

Podzimní slunce se pomalu vyhouplo nad obzor. Odhání tak pryč tíživou chladnou tmou. Běloučká jinovatka se třpytí na zlatavém slunci, které se z posledních sil snaží vyhřát ledovou zemi. Chladný vzduch se vkrádá pod oblečení a ledový vítr si hraje s barevným listím na zemi. Šedá mračna za sebe schovávají vybledlé slunce, které už nemá dostatek sil se bránit. Mlha, která se nechce vzdát vlády na zemi, se pouští do boje se slunečními paprsky. Mlha hustá jako kaše začíná ustupovat a dává tak možnost lidem i zemi se naposledy ohřát. Na rybníce se tvoří tenká vrstvička ledu, na které jsou krásné obrazce připomínající květiny. Kolem rybníka jsou vyskládány kameny, na kterých stojí lavička, jejíž zelená barva se ztrácí pod bílou jinovatkou.

Polední krajina hraje všemi barvami. Červené listí opouští své matky stromy a vydává se na cestu k zemi. Listí tvoří na zemi barevný koberec, který tančí pod nohama. Ze stromu se na mě dívá veverka, která si hraje s oříšky na schovávanou. Mezi stromy se leskne pavučina, na které vypadají kapky rosy jako perly zářící do dálky. Líná mlha se zatím dovalila do malého údolíčka za kopci a objímá tam holé stromy bez listí. Vlaštovky na drátech vesele štěbetají a já si přeji, aby mě mohly vzít s sebou do teplých krajin plných tepla a letního počasí. Když mě spatří, tak polekaně odlétnou do dálí. Zima se mi dere pod kabát a já zatoužím po jaru. Po krásném teplém jaru, které hřeje na duši i na těle. Kolem mě proběhnou děti, jejichž tváře se podobají červenému jablku ležícímu na zemi. Zvedám jablko a zakousnu se do něj. Je sladké jako med a já vidím, že nic není černobílé. Protože podzim, který bývá chladný, má své tajemné kouzlo, jež ho dělá takovým krásným.

Slunce se začíná schovávat za obzor a mráz začíná přebírat vládu nad krajem. Stíny stromů se prodlužují a tma vítězí nad světlem. Sedáme si k ohništi a zapalujeme oheň. Pozoruji, jak se malé oranžové plamínky zvětšují a stávají se z nich plameny. Rudá záře mě pohlcuje a mám pocit, že nic jiného neexistuje. Vnímám teplo ohně a cítím se dobře. Oheň vypadá jako letní slunce v pravé poledne. Vnímám teplo, které vychází z ohně. Začínáme zpívat a veselý úsměv se šíří po všech tvářích. Slunce už úplně zapadlo a jeho místo vystřídal měsíc. Shlíží starostlivě na krajinu a jeho bledá záře kreslí krásné stíny. Začíná mi být zima a zavírají se mi oči. Ve snech vidím jaro, které je stejně krásné jako podzim.

Tatínkova dýmka

Viktoria Kolarevičová, 13 let, Praha 9

Za devatero ulicemi a devatero střechami byl jeden starý, oprýskaný dům. Na jeho nejvyšším patře se nacházela krásná pavlač, nad kterou se večer co večer vznášel namodralý obláček dýmu. Ale nebyl to obyčejný oblak kouře, byl totiž z kouzelné dýmky našeho tatínka.

Ten každou volnou chvíli sedával na lavici a se soumrakem zapaloval napěchovanou fajfku, která se pod plamínkem zápalky vždy tak rozzářila, že se mu na čele rozjasnilo tajemné světlo a zároveň stín.

Tatínek dokázal každým výdechem kouře namalovat nad střechou pavlače roztomilé obrázky, které připomínaly nejprve různá zvířátka a po chvíli se změnily v parní lokomotivu anebo v obrovský průhledný namodralý hřib. Tyto dýmové nádhery zůstávají v mysli nazlobené maminky, která vždy při tatínkově pokuřování remcala a bědovala. Naříkala si: „Ta dýmka páchne jako seno ze stáje, a navíc je tu vždy veliký nepořádek.“

Ale v našich vzpomínkách zůstanou jen ty obrázky nad střechami.

A maminka? Ta by dnes ráda pouklízela rozsypaný tabák z tatínkovy dýmky, ale bohužel už není po kom uklízet.

Tatínek totiž navždy odešel před dvěma lety. Dýmka leží osamocená na stole pod oknem a maminka na ni jen smutně kouká a přemýšlí. Ale nám zůstávají ty krásné obláčky.

Inspirováno sbírkou Maminka.

Pavučina

Veronika Blažková, 13 let, Praha 3

Byl studený večer. Na černé obloze svítil měsíc s jasnými hvězdami a já jsem si v pohodlí domova s šálkem bylinkového čaje četla svoji oblíbenou knížku s básničkami od Jaroslava Vrchlického, které jsem obdivovala už jako malá. Ve chvíli, kdy jsem pokládala hrnek s horkým čajem na stůl, všimla jsem si černého pavouka, který si jen tak lezl po knize ležící vedle rozsvícené lampičky.

Lekla jsem se ho a hlasitě jsem zavolala na svoji maminku, která si taky četla: „Maminko, zabij toho pavouka. Bojím se ho!“ Maminka v klidu odložila knihu na noční stolek, podívala se na mě modrýma očima a s úsměvem řekla: „Proč bych toho chudáka pavouka měla zabíjet? Vždyť pavouci nosí peníze.“

Toho malého černého pavouka i všechny ostatní, co jsme měli zrovna v domě, jsme nechali žít, ale jejich upletené pavučiny jsme měli zavěšeny ve všech koutech domu a museli jsme je odhrnovat smetákem každou chvíli. Od toho dne, co mi to maminka řekla, u nás nehrozilo malým ani velkým pavoukům nebezpečí.

Uplynul nějaký čas. Nevadilo mi, že jsem neměla zrovna mnoho peněz, ale přesto jsem si občas smutně povzdychla a říkala si jen tak pro sebe, co kdyby se na mě štěstí usmálo a nějaký pavouček by pár penízků přece jen přinesl. Mile jsem se dívala na všechny pavoučky, co jsem zrovna zahlédla, jak si bezstarostně bydleli v domě i na zahradě. Neslyšeli, jak jsem na ně volala: „Pavoučkové, klidně si u mě bydlete.“

Jednou, když bylo po vydatném dešti, jsem šla ven jen tak se projít kolem nedalekého pole. Povšimla jsem si, jak se mezi dvěma klasy ve větru houpe zavěšená síť. Byla přenádherná. Zářivé stříbro visící na pavučině připomínalo otevřenou truhlu plnou třpytivého pokladu.

Ty blyštící se kapky, co po tom dešti zůstaly na pavučině, mi přinesly potěšení zahlédnout bohatství, jaké jsem už nikdy potom nespatriła.

Inspirováno sbírkou Maminka.

Karlův most

Valentýna Hájková, 13 let, Praha 3

Procházím se po Karlově mostě,
brzy už bude svítat.
Zastavím se po jednou v místě,
kam často chodím snívat.

Sněhové vločky mi přistávají v dlaních,
zavřu oči, ale nesnažím se spát.
Cítím, jak mi do mých vlasů rozcuchaných
se snaží vítr slunce zaplézat.

Ted' už jdu dál, už nestojím na místě
a sochám okolo dech se tají.
Vltavu přecházím po Karlově mostě
a zraky soch se na mne upírají.

Nosí bílé čepice a kabáty z mrazu,
ještě zaslechnu zpěv Vltavy.
Ještě ohlédnu se na tu krásu,
a pak už jdu dál do Prahy.

Inspirováno Seifertovou sbírkou Zpěvy o Praze

Zlatý poklad

Bianka Poláčková, 14 let, Hostivice

Jednou v zrádné černé noci,
dívka vyšla hledat cosi.
Měl to poklad zlatý býti,
u ní na zahradě skrytý.
Když vyšla ven do tmy černé,
vítr začal vát.
A v tu chvíli bouchly dveře,
začala se bát.

Naštěstí pak měsíc vyšel,
dívce na pomoc.
Rozlil černobílé světlo,
aby zahnal noc.
Odhodlaná dívka byla,
přestala se bát.
Něžnou tvář pak tma jí skryla,
natož i kabát.

Mapku z kapsy vylovila,
luna se však náhle skryla
za mraky, co nebem pluly,
aniž k zemi by klesnuly.
Dívka bezradná se zdála,
když tam sama ve tmě stála.

Surově se vítr hnul,
dívce mapku vytrhnul.
Velmi smutná náhle byla,
vždyť už téměř v rukou svých,
onen zlatý poklad měla,
náhle na ní vánek dých.

Nebesa se rozjasnila,
luna slunci ustoupila.
A ta dívka hlavou hnouc,
zlatý poklad objevila.
Na nebesích zlatě žhnouc.

Kouzlo ulice

Vojtěch Brodský, 13 let, Praha 5

Ráno se pobouzí leccos. Probouzí se i ulice a ne jedna. V každém městě, vesnici je jich mnoho. Co je to ulice? Takový uzavřený celek, který reprezentuje jeden název. Ten název si však ulice neodhlasuje, případně jí osudem. Někdo v té ulici bydlel, vymýšlel zde své vynálezy, psal zde své básně, komponoval symfonie, hrál hry či míchal olejové barvy na paletě. Za všechnu tu odvedenou práci má zde své jméno na desce. Nebo se zde dokonce narodil, poprvé uviděl světlo světa, z kočárku zahlédl právě tuto ulici, udělal první krůčky a všelijak trávil své dětství. Také může nést název podle své polohy či místa, které se nachází poblíž. Jestli je to spravedlivé, či ne, to se nedá posoudit.

Jak ale vzniká? To je těžké. Nějaký architekt například přesně nakreslí plány města. Pak každá ulice na sebe krásně navazuje, někdy tvoří i ornamenty. Tak to provedl třeba Karel IV. Nebo město roste neformálně a ulice jsou různě zamotané. Podobně je to i s ulicí samotnou. Ulice krásných vil se zahradou a ploty sladěnými do jedné barvy či domky různých velikostí, každý jiného stylu a na každé straně ještě jeden nevzhledný panelák.

Ulice pak tvoří město s jedním středem – náměstím; když je město opravdu velké, může jich mít i několik. Odtud se pak ulice rozrůstají do všech světových stran. Je to takové srdce města, dohromady je ale vázáno s ulicemi v jakési symbióze. Na náměstí máme ty nejdůležitější budovy, radnice a muzea, staré pomníky, na které se každý chodí dívat. O Vánocích jsou zde trhy, o svátcích koncerty. Lidé se tu scházejí, aby vyjádřili na veřejnosti svůj názor. Ty největší krásy a tajemství se však nacházejí v ulicích a uličkách.

Když takhle vstoupíte do nějaké ulice, dýchne na vás něco kouzelného. Jako byste vstoupili do nějakého království. Domy, v nich byty a zde lidé, kteří tu žijí. Je tu jejich domov. Právě sem se večer z práce či ze školy vracejí, aby tu byli všichni spolu. Některé domy tu mají i dvorky, na kterých si děti hrají. Tatínkové tu mají své kůlničky, to je jejich ráj. Tady kutí své dětské sny. Tam se vy ale často nedostanete, ani se o to nepokoušejte, je to jejich soukromí.

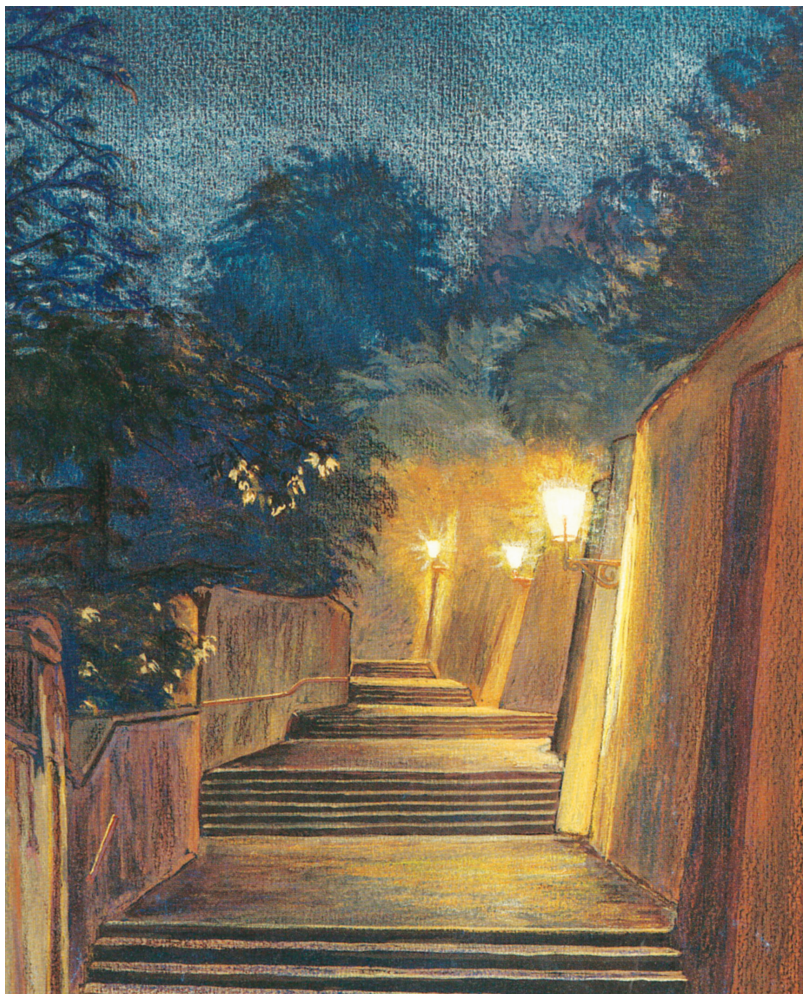
Na samotné ulici je toho však také dost. V přízemí jsou obchody. Cukrárna s indiánky, galanterie s jehlami, trafika s čerstvými novinami, knihkupectví s cizojazyčnými knihami, papírnictví s kuličkovými pery, krejčířství se saténovými šaty, obuvnictví s koženými polobotkami, kovárství s podkovami pro štěstí. A jejich bohaté výlohy, které odrazem světla fotografují celou ulici s těmi nejlepšími čokoládovými dorty. No, kdo by odolal? Cukrárna však není sama. Táhle se peče nedělní oběd. Vůně se prodírá otevřenou okenicí a hustým květináčem pelargonii, aby pohltila celou ulici.

Na chodníku lampy, pěkně srovnané v jedné řadě jako vojáci, čekají, až se setmí a lampář je přijde vzbudit ze spánku, aby zase na cestu svítily kolemjdoucím. Na obrubníku si také posedávají popelnice plné odpadků. Ty už nervózně počítají minuty, kdy je popelářské auto přijede vyprázdnit.

Aby ale ulice byla takto živá, pestrá a rozmanitá, musí do ní vpadnout život. Ulice se ho pak pevně chytí a drží. Jejich láska je pak natolik silná, že dokáže kouzelné věci. Když navštívíte toto království a pečlivě ho prozkoumáte, ulice vás odmění kouskem lásky ze svých rukou.

Pohled do zrcadla

Jana Kapets, 16 let, Praha 9

Každý se dívá do zrcadla. Nevěřím, že existuje člověk, který by se do něho ani jednou nepodíval. Ale teď můj pohled. Jmenuji se Jana. Jsem z Ukrajiny, bydlím v České republice už skoro dva roky a jsem šťastná. Když jsem žila na Ukrajině, nevěděla jsem, jaká bude moje budoucnost, ani jsem netušila, čím chci být. Praha mi můj život změnila. Teď se dívám do zrcadla a vidím, že mám možnost stát se lékařkou, že můžu zachránit někomu život, a proto jsem nejšťastnější člověk na celém světě.

Každý člověk vidí něco jiného. Ne každý člověk je šťastný. Jsou lidé, kteří mají nějakou nemoc, problémy a tak dále. Jeden člověk je šťastný proto, že má dost peněz, druhý, že má aspoň dvacet korun na chleba. Jeden se snaží změnit svůj život, druhý ne. Jeden sportuje, druhý leží v posteli a nemůže chodit. Někteří lidé se hádají, nařikají, že mají spoustu problémů, někteří se těší z toho, že jsou prostě na světě. Každý člověk má svůj názor a svůj vlastní pohled. Myslím, že každý člověk, bohatý i chudý, by se měl naučit těžit ze života.

Svět domova

Martin Hublar, 16 let, Vážany

Když se zadívám na svět kolem sebe z okna, můj zrak spatří velmi silně nepropustnou mlhu, která jako by měla křídla, rozprostírá se po celoširém okolí a zcela likviduje krásný výhled na lesní porost za domem. Je tomu teprve necelý měsíc, co zmizela ze stromů skoro všechna pestrá paleta listí, vzduchem poletovala pavoučí vlákna a mnohdy i nejrůznější předměty. Přesto se někomu může zdát, že taková psí počasová rozbuška je tady odjakživa a bude přetrvávat.

Po nedaleké silnici tu a tam prosvíští auto, autobus, nákladák, elektrocolo, trojkolka, sem tam proběhne myš či svišť, a tudíž je provoz poměrně hustý.

Mohu si představit, že po chodníku různí lidé spěšným krokem míří do práce, na procházku, se psem k veterináři, navštívit lékaře či pracovníka pedagogicko-psychologické poradny nebo se jen tak loudají ulicemi.

Tato mlha tedy zakrývá plno živočichů, lidí, zlodějů, krys, švábů, rusů, štěnic, rybenek, svinek, krásnooček, zlatooček, zelenooček, zelenomodrooček, hnědovousů, černovousů, morousů, hnědovlásek, plavovlásek, tmavovlásek, různovlásek, bezvlásek, bezvlásků a vyholenců, osob, osůbek či osobností, osobních strážců, koček, lenochodů za pochodu, těžařů, důlníků, myslivců, rybářů, zlatokopů, myslitelů, kopáčů i Kopalů, stomatologů, speleologů, ale také krtků, hryzců, ondater pižmových, pišingrových i pyžamových, kterých je nedostatek, obhájců, spravedlivých soudců, vývozců zeleniny, kterých je také nedostatek, nespravedlivých podplacených soudců, obhájců, notářů, právníků, státních zástupců, vojáků, generálů, majorů, policistů, armádních generálů, ale také farářů, rabínů, baptistických, buddhistických i hinduistických mnichů, šéfů mešit a hlav přírodních náboženství, Jehovových proroků, které snad ani nemá smysl zmiňovat, protože podle nich se rychle a hybně blíží konec světa, přesto je chápu a toleruji. Není špatné si myslet, že zítra bude konec světa, a nepouštět se bezhlavě do projektů zviditelnění se, ale naopak žít i ve skromnosti a s pokorou vnímat svět kolem nás. Svět, který je v nekonečném vesmíru tak nepatrný a zanedbatelný.

Jsem rád, že jsem na světě, že mohu žít se svou rodinou, maminkou, tatínkem i bratrem v klidném prostředí. Moc bych si přál, aby se tak mohli mít lidé na celém světě.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

uděluje

ZÁŠTITU

nad 1. ročníkem literární soutěžní přehlídky
„SEIFERTŮV ŽIŽKOV“

Praha 18. 10. 2016

Stanislav Štech
náměstek člena vlády

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 7, 118 12 Praha 1
www.msmt.cz

ČESKÉ CENTRUM MEZINÁRODNÍHO PEN KLUBU
CZECH CENTRE OF INTERNATIONAL P.E.N.

Klementinum 190, 110 00 Praha 1 – Staré Město

Tel.: +420 224234343 www.pen.cz IČ 15273547

Jiří Dědeček

předseda Českého centra Mezinárodního PEN klubu

uděluje záštitu akci

Seifertův Žižkov

**Literární soutěži, jejímž organizátorem je odbor školství
Úřadu městské části Praha 3
ve spolupráci se ZŠ a MŠ Jaroslava Seiferta**

s odbornou garancí výboru Českého PEN klubu.

České centrum
Mezinárodního PEN klubu
Czech Centre of International P.E.N.
Klementinum 190
110 00 Praha 1

V Praze dne 25. srpna 2016

Bankovní spojení: ČSOB 158156793/0300, Česká spořitelna 3754211369/0800

Obsah

Slovo úvodem	5
Pohled z okna	6
Kytička fialek	10
Poslání rukou Venušiných	11
Rozhovor s Jaroslavem Seifertem	14
Chtěla bych být kolibříkem	16
Loučení	17
Hrací skříňka	19
Loučení s létem	20
Domov	21
Radost z maličností	22
Starý muž a loutky	24
Závan dětství	26
Můj erb	28
Múza	31
Píseň o dešti	32
Moje maminka	34
Sny versus život	36
Jaroslav Seifert	38
Babiččina truhla	42
Spolu zvládneme cokoliv	44
Hřbitovní vzpomínky	50
Dopis J. Seifertovi	52
Podzim	53
Tatínkova dýmka	54
Pavučina	55
Karlův most	57
Zlatý poklad	58
Kouzlo ulice	59
Pohled do zrcadla	61
Svět domova	62

Seifertův Žižkov

2016-2017

Sborník prací literární soutěže žáků 2. stupně základních škol

Sborník třiceti nejúspěšnějších prací

Zákonní zástupci všech autorů podepsali souhlas se zveřejněním prací.

Porota

Jan Zbořil, předseda

Jitka Bonaventurová

Jiří Dědeček

Editorky

Alena Gotmanovová

Jana Vagová

Ilustrace

Klára Kovářová (Kytička fialek)

Robert Kessner

Obálka a grafická úprava

Baroa s. r. o.

Vydala

Městská část Praha 3

Odbor školství

Havlíčkovo nám. 9/700, 130 85 Praha 3

V roce 2017

Tisk

Baroa s. r. o.

Vydání první

Náklad 250 kusů

Neprodejné

